

*ДВНЗ «КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
КРИВОРІЗЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
НАУКОВА БІБЛІОТЕКА*

Фундатор педагогічної освіти Кривбасу

Павло Іванович Шевченко

(до 85-річчя від дня народження ректора (1979-2000 рр.)

*Криворізького державного педагогічного
Інституту / університету)*

Біобібліографічний покажчик

*Кривий Ріг
2014*

УДК 016:37(477.63)(092)

Ф 31

Упорядник і бібліографічний редактор:

О. А. Дікунова, зав. інформаційно-бібліографічного відділу Наукової бібліотеки Криворізького педагогічного інституту ДВНЗ «Криворізький національний університет»

Фундатор педагогічної освіти Кривбасу Павло Іванович Шевченко (до 85-річчя від дня народження ректора (1979-2000 рр.) Криворізького державного педагогічного інституту/університету : біобібліографічний покажчик / Наукова бібліотека Криворізького педагогічного інституту ДВНЗ «Криворізький національний університет» ; упоряд. і бібліогр. ред. О. А. Дікунова, зав. інформаційно-бібліографічного відділу ; за ред. О. М. Кравченко, заст. директора Наукової бібліотеки КПІ. – Кривий Ріг, 2014. – 32 с.

Покажчик присвячено Павлу Івановичу Шевченку, професору, кандидату педагогічних наук, заслуженому учителю України, ректору (1979-2000 рр.) Криворізького державного педагогічного інституту/університету. У покажчику подано бібліографію публікацій П. І. Шевченка. Це – книги, статті в збірниках наукових праць і матеріалах наукових конференцій та публікації в періодичних виданнях. У покажчику представлено матеріали про життєвий шлях та педагогічну і громадську діяльність П. І. Шевченка.

Покажчик адресовано освітянам, фахівцям у галузі педагогічної науки, студентам і всім, кого цікавлять проблеми історії освіти, проблеми виховання та навчання.

ЗМІСТ

Передмова.....	4
РОЗДІЛ 1. На пошану пам'яті П. І. Шевченка.....	7
РОЗДІЛ 2. Сторінки біографії.....	12
РОЗДІЛ 3. Науковий доробок П. І. Шевченка.....	16
3.1. Дисертація і автореферат дисертації.....	16
3.2. Науково-методичні та навчально-методичні посібники.....	16
3.3. Публікації в збірниках наукових праць і матеріалах наукових конференцій.....	18
3.4. Статті у періодичних виданнях.....	24
РОЗДІЛ 4. Матеріали про життя та педагогічну і громадську діяльність П. І. Шевченка.....	27
Іменний покажчик.....	30

ПЕРЕДМОВА

Покажчик присвячено **Павлу Івановичу Шевченку**, професору, кандидату педагогічних наук, заслуженому учителю України, ректору (1979-2000 рр.) Криворізького державного педагогічного інституту/університету, вченому в галузі політехнічної освіти та історії педагогічної думки. Покажчик підготовлено на пошану пам'яті П. І. Шевченка та з нагоди його 85-річчя.

У біобібліографічному покажчику представлено науковий доробок вченого, створений за 40 років науково-педагогічної діяльності. До покажчика включено літературу про життєвий шлях і наукові досягнення Павла Івановича Шевченка.

Доля подарувала Павлу Івановичу активне, багате й цікаве життя. Усе життя Павла Івановича Шевченка було пов'язано зі школою, підготовкою вчителів, розвитком освітянської галузі в Україні.

Становлення науково-педагогічного потенціалу нашого університету відбувалося десятиліттями. В його створенні провідна роль належить ректору (1979-2000 рр.), професору Павлу Івановичу Шевченку. Період інтенсивних і плідних наукових пошуків викладацького колективу пов'язаний з 21-річним перебуванням на посаді ректора Шевченка. Павло Іванович вклав свій багатий досвід і знання в модернізацію роботи педагогічного вишу, визначення проблематики перспективних наукових досліджень і їх організацію. Стратегічну лінію розвитку педагогічного інституту ректор убачав в інтеграції освіти і науки. Концентрація зусиль викладацького колективу на гармонізації освітньої і дослідницької стратегій сприяла створенню на базі інституту педагогічного університету, активізації науково-дослідницької роботи кафедр, відкриттю аспірантури та спеціалізованої вченої ради із захисту кандидатських дисертацій.

П. І. Шевченко – взірць вченого, керівника, невтомного трудівника на ниві педагогічної науки, для якого головне – саморозвиток і самовдосконалення, сила творчості. Ця потужна духовно-інтелектуальна сила рухала Павлом Івановичем на всіх етапах його науково-педагогічної діяльності.

Вона дарувала і майбутнім учителям, і досвідченим викладачам радість педагогічної творчості, поступ до самопізнання.

Павло Іванович Шевченко був справжнім лицарем педагогічної науки. Своїми роботами він зробив вагомий внесок у розвиток науково-педагогічної думки. Його наукові праці присвячені проблемі підготовки творчого вчителя; профільному навчанню учнів; трудовому та духовному вихованню молоді; дослідженню історії української й світової педагогічної думки. Усе зроблене Павлом Івановичем в царині педагогіки та освіти чекає вдумливого вивчення й дослідження.

У покажчику представлено науково-педагогічний доробок П. І. Шевченка. Це – книги, статті в збірниках наукових праць і матеріалах наукових конференцій та публікації в періодичних виданнях.

Розділ «На пошану пам'яті П. І. Шевченка» містить спогади викладачів Криворізького педагогічного інституту ДВНЗ «Криворізький національний університет». З особливою вдячністю і теплотою вони згадують свого МУДРОГО ПЕДАГОГА.

У розділі «Сторінки біографії» подано *біографічну довідку* про життєвий шлях, науково-педагогічну та громадську діяльність Павла Івановича Шевченка та перелік *основних дат його життя і діяльності*.

Розділ «Науковий доробок П. І. Шевченка» має підрозділи:

1. Дисертація і автореферат дисертації. 2. Науково-методичні та навчально-методичні посібники. 3. Публікації в збірниках наукових праць і матеріалах наукових конференцій. 4. Статті в періодичних виданнях. Матеріал у середині підрозділів згруповано та розміщено за зворотною хронологією з виділенням років видання. В межах року – за алфавітом назв праць.

У розділ «Матеріали про життя та педагогічну і громадську діяльність П. І. Шевченка» вміщено публікації про життєвий і творчий шлях вченого. Матеріал розміщено у зворотній хронології, а в межах року – за алфавітом прізвищ та назв праць.

Допоміжний апарат біобібліографічного покажчика – це:

- іменний покажчик, у якому наведено прізвища авторів, співавторів, упорядників, редакторів та інших осіб, відомості про яких є в бібліографічних записах;
- переднє слово від упорядника (передмова);
- схема групування матеріалу (зміст).

Джерела відбору документів для біобібліографічного покажчика – фонди, каталоги і картотеки Наукової бібліотеки Криворізького педагогічного інституту ДВНЗ «Криворізький національний університет» та Інтернет-ресурси. Астериском (*) позначено видання, які вдалося знайти, але вони відсутні у фонді бібліотеки.

Хронологічні рамки відбору документів: 1974 – 2014 рр.

Покажчик містить 100 записів українською та російською мовами і має суцільну нумерацію.

Бібліографічний опис здійснено згідно з ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання».

Електронна версія покажчика розміщена на веб-сайті Наукової бібліотеки:
<http://kdpu-library.ucoz.ru/>

Покажчик адресовано освітянам, фахівцям у галузі педагогічної науки, студентам і всім, кого цікавлять питання історії освіти, проблеми виховання та навчання.

РОЗДІЛ 1. НА ПОШАНУ ПАМ'ЯТІ П. І. ШЕВЧЕНКА

Минуло майже 8 років з того часу, як відійшов у Вічність Павло Іванович Шевченко.

Про мудрого Педагога, яскравого й талановитого Керівника згадують колеги – професори та викладачі Криворізького педагогічного інституту ДВНЗ «Криворізький національний університет».

Ярослав Владиславович Шрамко, директор Криворізького педагогічного інституту ДВНЗ «КНУ», проректор Криворізького національного університету, завідувач кафедри філософії, доктор філософських наук, професор:

– Павло Іванович Шевченко для мене особисто був і залишається зразком керівника вищого навчального закладу. Своїм умінням працювати з людьми, згуртувати їх та надихати на роботу він заслужив великий авторитет і глибоку довіру викладачів і студентів. Павлу Івановичу були притаманні принциповість і вимогливість, які надзвичайно вміло поєднувались з турботою про колег. Він культивував академічний стиль відносин у вищому навчальному закладі, тому велику увагу приділяв підняттю його наукового та кадрового потенціалу. Притаманний Павлу Івановичу талант організатора, помножений на велике бажання робити людям добро, став запорукою успіху.

Криворізький педагогічний інститут (університет) був справою життя Павла Івановича Шевченка. Найкращою даниною його пам'яті буде

продовження та примноження започаткованих ним традицій на благо подальшого розвитку педагогічної освіти нашого міста і Придніпровського регіону.

Алла Степанівна Лобанова, завідувач кафедри соціології та економіки, доктор соціологічних наук, професор:

– Павло Іванович Шевченко став для мене тією яскравою особистістю, зустріч з якою у серпні 1992 року вплинула не тільки на мій кругозір, світогляд, але й на всю мою подальшу долю. Буквально з першої зустрічі він запам'ятався мені людиною вимогливою і по-батьківськи турботливою. Я безмежно вдячна йому за те, що він підтримав мою ідею викладати в педагогічному інституті соціологію, яка на той час тільки-но була визнана в Україні самостійною наукою. При першій зустрічі я одразу відчула широту наукового і педагогічного мислення ректора, бажання створити в інституті осередки інноваційних ідей, соціальних технологій.

Перша зустріч із Павлом Івановичем стане початком тривалої співпраці. Вправний керівник, знавець людських душ, він спонукав кожного, і мене зокрема, постійно удосконалювати свою професійну майстерність, створював умови для роботи над дисертаціями, щиро закликав кожного рухатися вперед. Саме він спрямував мене на роботу над докторською дисертацією і при кожній зустрічі цікавився її результатами. Тому і залишаються в моїй душі світлі, добрі та вдячні почуття до Павла Івановича як до справжнього Педагога, чуйного Наставника, доброго Друга.

Володимир Вікторович Корольський, завідувач кафедри математики та методики її навчання, кандидат технічних наук, професор:

– Коли мова йде про Павла Івановича Шевченка, то виникає відчуття дотику з чимось світлим, добрим, незабутнім. Педагогічний інститут (університет) багато чим зобов'язаний таланту Павла Івановича, адже він був не просто талановитим керівником, а й керівником-творцем. За час роботи П. І. Шевченка на посаді ректора інституту більш ніж на половину збільшилась кількість кафедр і факультетів, зросла кількість докторів наук, кандидатів наук,

професорів і доцентів. Завдяки наполегливості Павла Івановича, його вмінню переконувати представників влади, було побудовано гуманітарний навчальний корпус, нові навчальні майстерні, два студентських гуртожитку.

Після 2000 року, коли Павло Іванович залишив посаду ректора, в житті університету відбулось багато змін, і частина з них була сприйнята співробітниками, які працювали з П. І. Шевченком, неоднозначно. Часто можна чути питання: «А як би це було при Шевченко? А щоб сказав Павло Іванович?» На ці питання вже не буде відповіді ніколи. В нашій пам'яті залишаться його світлий образ і безмежна вдячність багатьох нинішніх й майбутніх учителів, працюючих в системі освіти України.

Ірина Станіславівна Зоренко, завідувач кафедри англійської мови, кандидат педагогічних наук, доцент:

– Я завжди з великою повагою згадую світле ім'я П. І. Шевченка. Саме за часів його ректорства було створено факультет іноземних мов. Ми, викладачі факультету, вдячні Павлу Івановичу за те, що він давав дорогу молодим спеціалістам і всіляко впливав на їхнє інтелектуально-професійне зростання. Закликаючи нас до пошуку, опанування новими знаннями та прийняття нестандартних рішень, Павло Іванович покладався на відповідальність та ініціативу молодого викладацького корпусу. Він завжди акцентував увагу на пріоритеті інтересів молоді особистості, всіляко виказував нам довіру і пошану, а ми, у свою чергу, пишалися своїм інститутом (університетом) та його ректором.

Павло Іванович Шевченко не тільки словом, а й справами, людськими якостями та високим професіоналізмом завоював бездоганний авторитет на педагогічній ниві. Він підкреслював, що ми повинні так готувати спеціалістів, щоб вони були здатні до постійного саморозвитку та самовдосконалення. Я прислухалася до нього, вірила кожному його слову, бо, спілкуючись з особистістю такого масштабу, розумієш важливість і цінність такого спілкування, воно живить душу, просвітлює розум.

У пам'яті П. І. Шевченко залишиться як чесна й щира, турботлива людина, талановитий вчений-педагог та мудрий керівник.

Галина Миколаївна Мельничук, доцент кафедри німецької мови та літератури з методикою викладання, кандидат філологічних наук:

– Важко повірити, що Павла Івановича вже немає серед нас, що більше ніколи його не побачимо й не почуємо. Це дуже сумно й боляче... Але світла пам'ять про нього завжди буде жити в моєму серці й в серцях людей, яким пощастило працювати та спілкуватися з ним. У моїй пам'яті Павло Іванович Шевченко залишиться людиною небайдужою, чуйною, втіленням мудрості та порядності, принциповості й вимогливості.

Павло Іванович відіграв в моєму житті виключно важливу роль. Без щирої, людської, батьківської турботи й допомоги, без щирої участі та підтримки цієї чудової людини багато чого би в моєму житті не відбулося. Я вдячна йому за те, що він завжди знаходив час для спілкування, для поради, та й не тільки стосовно професійної діяльності. Павло Іванович володів рідкісною якістю – вмінням слухати й чути.

Микола Олексійович Дудніков, доцент кафедри російської філології та зарубіжної літератури, кандидат філологічних наук:

– Правильно кажуть, що людина живе, поки її пам'ятають. Спогади про Павла Івановича відкривають дорогу з минулого в сьогодення, з минулого в майбутнє.

У моїй пам'яті назавжди залишаться його уважний та проникливий погляд, щира усмішка, ввічливість, скромність та елегантність.

Я хочу згадати про зустріч з Павлом Івановичем за два тижні до того, як він пішов у Вічність. Павло Іванович зовсім несподівано, вперше, запросив мене до себе на кафедру. Вразило те, що розмова не мала прямого відношення до нагальних проблем навчального процесу: він згадував про своє дитинство на Харківщині в роки війни, про перші кроки до вчительської праці, говорив про яскравих особистостей, які зустрічалися на його шляху. Виходячи з кабінету, я, хвилюючись, почав щось говорити про свою вдячність, а Павло Іванович

жестом показав, що ці слова зайві. Він підняв високо руку з широко відкритою долонею (до речі, це його характерний жест) і потиснув мою руку. Хіба ж я знав, що ми прощаємося назавжди.

Для мене ця зустріч стала ще одним свідченням того, як щиро Павло Іванович любить та поважає людей, піклується про них, обожнює свій навчальний заклад без жодного натяку на свою значущість у його розбудові. Він не тільки дбав про зміцнення матеріально-технічної та інформаційної бази навчального процесу, а й намагався створювати в колективі сприятливий морально-психологічний клімат, захоплював педагогів новими ідеями, і цей прогресивний дух отримав власну назву – «шевченківський».

Я переконаний, своїм духовним світлом він засвідчив своє безсмертя, – життя його триває й далі в його добрих справах.

Матеріали використано електронного ресурсу :

[yhttp://girnyk.com.ua/sites/default/files/03_01_small.pdf](http://girnyk.com.ua/sites/default/files/03_01_small.pdf)

РОЗДІЛ 2. СТОРІНКИ БІОГРАФІЇ

Павло Іванович Шевченко народився **30 серпня 1929 року** в селі Високопілья Валківського району Харківської області.

У **1937 році** пішов до першого класу Високопільської середньої школи. У період окупації не вчився. Після визволення Харківської області 1943 року пішов до п'ятого класу, а в **1949 році** закінчив середню школу.

З **1949 по 1953 рр.** навчався на історичному факультеті Харківського державного педагогічного інституту ім. Г. С. Сковороди.

По закінченню інституту молодий спеціаліст Павло Шевченко поїхав до Волинської області, куди був направлений на посаду директора восьмирічної школи в селі Черемошна Воля. У **серпні 1954 року** Павла Івановича було

переведено на посаду директора Камінь-Каширської середньої школи, де він пропрацював до **1958 року**. На той час головними напрямками роботи керівників сільських закладів освіти було підвищення якості навчання, зміцнення матеріально-технічної бази школи.

У **1958 році** починається криворізький період у житті П. І. Шевченка. У новій середній школі № 70 він почав викладати історію, опікуючись навчальним процесом, гідним забезпеченням підручниками, наочністю, методичною літературою. Згодом Павло Іванович переходить на адміністративну роботу в школах Кривого Рогу (ЗСШ № 90, школа-інтернат № 6).

У **1965-1979 рр.** П. І. Шевченко очолює міський відділ народної освіти. За його керівництва було створено 78 шкіл передового досвіду з актуальних питань навчання та виховання, 28 опорних шкіл. З'явилися перші автоматизовані класи, ширше використовувалися технічні засоби та програмоване навчання.

У **1976 р.** П. І. Шевченко закінчує аспірантуру при Дніпропетровському державному університеті. Його дослідження пов'язане з удосконаленням політехнічної освіти, що поєднується з практикою створення мережі профорієнтаційних кабінетів і куточків у навчальних закладах Кривого Рогу. У **1979 році** Павло Іванович захищає дисертацію та здобуває науковий ступінь кандидата педагогічних наук.

У **1979 році** П. І. Шевченко призначено на посаду ректора Криворізького державного педагогічного інституту.

Значного розвитку набув інститут у **1980-ті рр. – 2000 р.**, коли його очолював П. І. Шевченко. За ініціативою ректора в інституті проводились наукові дослідження з актуальних проблем педагогічної науки та шкільної практики. За часів ректорства Шевченка кількість науково-педагогічних кадрів інституту збільшилась вдвічі. Значне зміцнення матеріально-технічної бази інституту, наполеглива діяльність ректора в підготовці кадрів високої кваліфікації стали ґрунтом для відкриття нових факультетів: географічного,

історичного, художньо-графічного, української філології, іноземних мов та відповідних кафедр. Педагогічний інститут виріс до того рівня, що зміг готувати вчителів шкіл для викладання практично всіх навчальних дисциплін загальноосвітньої школи. Це яскраво засвідчує, що ректор вибудував стратегію розвитку інституту.

П. І. Шевченко приділяв значну увагу покращенню якості підготовки фахівців. У **1983 р.** інститут був нагороджений Дипломом II ступеня Головного комітету ВДНГ СРСР. У вісімдесяти роки інститут за досягнення високих показників у справі підготовки педагогічних кадрів неодноразово відзначався Міністерством освіти СРСР та Міністерством освіти УРСР.

Із **1987 року** інститут почав працювати по експериментальній програмі «школа-педвуз-школа», якою передбачене впровадження нового змісту освіти та активних методів навчання. Зміцнів зв'язок інституту зі школами Дніпропетровщини. Успішно здійснювалась комп'ютеризація навчального процесу та розширилася система технічних засобів навчання.

Діяльність П. І. Шевченка на посаді ректора протягом 21 року дозволила підняти інститут на IV рівень акредитації і набути статус державного педагогічного університету (**1999 р.**).

Вклад П. І. Шевченка в розвиток шкільної та вищої педагогічної освіти Кривого Рогу та Дніпропетровської області важко переоцінити.

Працюючи над масштабними перетвореннями в Криворізькому педагогічному інституті, Павло Іванович брав активну участь у житті міста, області. Він був членом обласної колегії управління народної освіти, головою міського комітету захисту миру.

У **1968 та 1978 рр.** – делегат Всесоюзного з'їзду вчителів. У **1977 р.** – делегат IV Республіканського з'їзду вчителів. У **1988 р.** – делегат Всесоюзного з'їзду працівників народної освіти.

П. І. Шевченко нагороджений двома орденами Трудового Червоного Прапора, орденом Дружби народів, медаллю «За доблесний труд», медаллю

А. С. Макаренка, медаллю К. Д. Ушинського, медаллю «Ветеран праці»; має звання «Заслужений учитель України», «Відмінник народної освіти».

Павло Іванович успішно поєднував керівну та навчально-педагогічну діяльність з науковою. Його дисертаційне дослідження та наукові праці висвітлюють різні аспекти профорієнтаційної роботи, проблеми підготовки творчого вчителя, окремі питання історії педагогічної думки, проблеми виховання молоді. П. І. Шевченко брав активну участь в міжнародних і всеукраїнських наукових конференціях, опублікував понад 100 наукових праць.

З 1992 по 2000 рр. Павло Іванович поєднував посаду ректора з посадою завідувача кафедри педагогіки і методики трудового навчання, **з 2000 по 2007 рр.** (фактично до останніх днів свого життя) – залишався завідувачем кафедри ПМТН і був радником ректора КДПУ.

П. І. Шевченко все життя віддав освіті. Був людиною самовідданою й відповідальною в праці. У своїй діяльності Павло Іванович спирався на те, що вища педагогічна школа повинна бути не тільки освітнім і культурним осередком, але й центром науково-дослідницької діяльності, лабораторією фундаментальних і прикладних досліджень.

Отже, із невеликого периферійного педінституту він зробив сучасний університет, справжній інтелектуально-освітній центр Дніпропетровщини.

Ми втратили Людину Доброї і Щедрої Душі, Мудрого Педагога, Талановитого Керівника, Невтомного Творця на ниві освіти й педагогічної науки. Світла пам'ять... Вічна пам'ять...

РОЗДІЛ 3.

НАУКОВИЙ ДОРОБОК П. І. ШЕВЧЕНКА

3.1. Дисертація і автореферат дисертації

1. Шевченко П. І. Педагогические основы профессиональной ориентации учащихся старших классов общеобразовательной школы на горнорудные и металлургические профессии : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Павел Иванович Шевченко. – К., 1978. – 174 с.*

2. Шевченко П. І. Педагогические основы профессиональной ориентации учащихся старших классов общеобразовательной школы на горнорудные и металлургические профессии : дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «Теория и история педагогики» / Павел Иванович Шевченко. – К., 1978. – 24 с.*

3.2. Науково-методичні та навчально-методичні посібники

2009

3. Шевченко П. І. Трудове виховання в історії розвитку школи : курс лекцій [наукове видання] / П. І. Шевченко. – Кривий Ріг : КДПУ, 2009. – 178 с.

1995

4. Шевченко П. І. [ред.] Активизация учебной деятельности школьников : наук.-метод. зб. / редкол.: В. К. Буряк, П. І. Шевченко. – Кривой Рог, 1995. – 212 с.

1992

5. Шевченко П. И. Организация свободного времени старшеклассников : учеб. пособ. / П. И. Шевченко, А. А. Пермяков. – К. : Освіта, 1992. – 188 с. *

6. Шевченко П. И. Подготовка студентов к профессионально-педагогическому творчеству : [наукове видання] / П. И. Шевченко, Б. Д. Красовский, И. С. Дмитрик. – К. : Наук. думка, 1992. – 148 с.

1991

7. Шевченко П. И. Общие основы подготовки будущего учителя к профессиональному творчеству : [учеб.-метод. пособие] / П. И. Шевченко, В. Д. Красовский. – Днепропетровск, 1991. – 105 с.

8. Шевченко П. И. Организация досуга школьников : [метод. рекомендации по проведению факультативных занятий. Ч. 1] / П. И. Шевченко, А. А. Пермяков. – Кривой Рог, 1991. – 80 с. *

1989

9. Шевченко П. И. Воспитывать патриотов-интернационалистов / П. И. Шевченко. – К. : Общество «Знание» УССР, 1989. – 32 с. – (сер. 7 «Педагогическая», № 13). *

1984

10. Шевченко П. И. [ред.] Повышения качества усвоения студентами материала общественных дисциплин средствами лекционных занятий : [метод. рекомендации студентам по усвоению материала лекционных курсов и подготовке к занятиям / под ред. П. И. Шевченко]. – Кривой Рог, 1984. – 57 с. *

1981

11. Шевченко П. И. [ред.] Схеми-рекомендації з загальних основ педагогіки / уклад. Д. Т. Федоренко / за ред. П. І. Шевченка. – Дніпропетровськ, 1981. – 17 с. *

1977

12. Шевченко П. И. Оценочные таблицы физического развития детей дошкольного возраста г. Кривого Рога [метод. рекомендации / В. И. Филиппов, В. П. Дьяконов, И. А. Стешенко, П. И. Шевченко]. – Кривой Рог, 1977. – 16 с. *

3.3 Публікації в збірниках наукових праць і матеріалах наукових конференцій

2006

13. Шевченко П. І. Джон Дьюї про трудове виховання учнів у школі і підготовку їх до життя / П. І. Шевченко // Особистісно-орієнтоване навчання і виховання учнівської та студентської молоді : зб. наук. праць / за ред. Т. І. Сущенко. – Запоріжжя, 2006. – Вип. 38. – С. 395-401. *

14. Шевченко П. І. Підготовка вчителя до професійно-педагогічної діяльності / П. І. Шевченко // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки : зб. наук. праць / за ред. Т. І. Сущенко. – К. ; Запоріжжя, 2006. – Вип. 16. – С. 3-7. *

15. Шевченко П. І. Профільне навчання учнів в 10-12 класах середньої загальноосвітньої школи / П. І. Шевченко // Сучасні технології навчання майбутніх учителів праці : матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. – Кривий Ріг, 2006. – С. 118-126.

2005

16. Шевченко П. І. Проблеми виховання духовності в процесі діяльності в педагогічній спадщині В. О. Сухомлинського / П. І. Шевченко // Культура – Мистецтво – Освіта : наук.-метод. зб. / редкол.: В. В. Белікова, І. В. Могілей, О. І. Шрамко. – Кривий Ріг, 2005. – С. 5-6. *

2004

17. Шевченко П. І. Джон Дьюї про трудове виховання учнів у школі та підготовку їх до життя / П. І. Шевченко // Особистісно орієнтоване навчання і виховання учнівської та студентської молоді : зб. наук. праць. – Кривий Ріг, 2004. – Вип. 5. – С. 16-25.

18. Шевченко П. І. А. С. Макаренко про трудове навчання / П. І. Шевченко // Трудова та професійна підготовка молоді на засадах особисто-орієнтованого підходу : зб. наук. праць. – Кривий Ріг, 2004. – Вип. 6. – С. 19-29. *

19. Шевченко П. І. Об укреплении просветительных взаимосвязей украинского и русского народов во второй половине XVII – XVIII вв. / П. И. Шевченко // Україна і Росія: досвід історичних зв'язків та перспективи співробітництва : зб. наук. праць / за ред. О. І. Кожухаря, В. О. Ветохіної. – Кривий Ріг, 2004. – С. 325-336.

20. Шевченко П. І. Проблеми виховання духовності в педагогічній спадщині В. О. Сухомлинського / П. І. Шевченко // Актуальні проблеми духовності : зб. наук. праць / за ред. Т. А. Хорольської. – Кривий Ріг, 2004. – Вип. 5. – С. 300-322.

2003

21. Шевченко П. І. Розвиток особистості в процесі навчання і виховання в умовах середньої загальноосвітньої школи / П. І. Шевченко // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки : зб. наук. праць. – К. ; Запоріжжя, 2003. – Вип. 26. – С. 91-96. *

2002

22. Шевченко П. І. Педагогічні погляди Роберта Оуена та сучасна освіта / П. І. Шевченко // Трудова та професійна підготовка молоді: проблеми та шляхи їх розв'язання : зб. наук. праць. – Кривий Ріг, 2002. – Вип. 4. – С. 12-17.

23. Шевченко П. І. К. Д. Ушинський про трудове виховання і роль праці в житті людини / П. І. Шевченко // Розвиток особистості в системах трудової та професійної підготовки молоді : матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. – Кривий Ріг, 2002. – С. 10-17.

2001

24. Шевченко П. І. Основи вдосконалення викладання педагогічних дисциплін в умовах перебудови вищої школи / П. І. Шевченко // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки : зб. наук. праць. – К. ; Запоріжжя, 2001. – Вип. 20. – С. 12-17. *

25. Шевченко П. І. Підготовка до праці і роль «сродности» в житті людини в спадщині Г. С. Сковороди / П. І. Шевченко // Україна: минуле і сучасність : зб. наук. праць / редкол.: Б. І. Андрусишин, В. Й. Борисенко, І. Д. Камчугова та ін. – Кривий Ріг, 2001. – С. 192-203.

26. Шевченко П. І. Формування духовності в процесі трудової діяльності в педагогічній спадщині В. О. Сухомлинського / П. І. Шевченко // Трудова та професійна підготовка молоді: проблеми і перспективи : зб. наук. праць. – Кривий Ріг, 2000. – Вип. 3. – С. 8 – 15. *

2000

27. Шевченко П. І. Криворізький державний педагогічний університет: вчора, сьогодні і завтра / П. І. Шевченко // Суспільне життя Криворіжжя на межі тисячоліть : матеріали Першої Криворізької міської наук.-практ. конф., присвяченої 225-річчю Кривого Рога і 70-річчю Криворізького державного педагогічного університету. – Кривий Ріг, 2000. – С. 51-55.

28. Шевченко П. І. Про деякі шляхи реформування сучасної вищої школи / П. І. Шевченко, В. С. Пікельна // Теорія та професійна підготовка молоді : зб. наук. праць. – Кривий Ріг, 2000. – Вип. 2. – С. 7-14. *

1999

29. Шевченко П. І. Джон Локк про трудове виховання / П. І. Шевченко // Викладання і виховання в початкових класах національної школи : навч. посіб. / упоряд. та заг. ред. О. О. Любар, Д. Т. Федоренко. – Кривий Ріг, 1999. – Вип. 4. – С. 4-7.

1998

30. Шевченко П. І. Науково-дослідна робота студентів як засіб формування творчої особистості майбутнього вчителя / П. І. Шевченко, О. М. Микитюк // Засоби навчальної та науково-дослідної роботи : зб. наук. праць / за заг. ред. В. І. Євдокимова і О. М. Микитюка. – Х., 1998. – Вип. 8-9. – С. 7-15. *

31. Шевченко П. І. Педагогічна творчість вчителя / П. І. Шевченко // Допрофесійна педагогічна підготовка учнівської молоді в контексті реалізації цільової комплексної програми «Вчитель» : матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф., 8-10 квіт. 1998 р. – Кривий Ріг-Дніпропетровськ, 1998. – С. 32-33. *

32. Шевченко П. І. Розвиток творчих здібностей майбутніх учителів як фактор успішної роботи з обдарованими школярами / П. І. Шевченко // Методичні проблеми учнівських і студентських олімпіад та особливості роботи з обдарованою молоддю : матеріали Всеукраїнської конф., 17-20 лист. 1997 р. – К., 1998. – С. 303-308. *

33. Шевченко П. І. В. О. Сухомлинський про педагогічну творчість вчителя / П. І. Шевченко // Придніпровський науковий вісник. Сер. Філологія. Педагогіка. – 1998. – № 1-2 (98-99). – С. 3-6. *

34. Шевченко П. І. Трудове навчання і трудове виховання та підготовка молоді до життя в педагогічній спадщині Я. А. Коменського / П. І. Шевченко

// Придніпровський науковий вісник. Сер. Філологія. Педагогіка. – 1998. – № 122 (189). – С. 3-9. *

1997

35. Шевченко П. І. Песталоцці про розвиток теорії елементарної освіти та формування духовності / П. І. Шевченко // Актуальні проблеми духовності : зб. наук. доповідей та реферативних викладів повідомлень II Всеукраїнської конф. у Кривому Розі / за ред. Т. А. Хорольської. – Кривий Ріг, 1997. – Вип. 2. – С. 291-296.

36. Шевченко П. І. В. О. Сухомлинський про виховання творчості в учнів початкової школи / П. І. Шевченко // Викладання і виховання в початкових класах національної школи : навч. посіб. – Кривий Ріг, 1997. – Вип. 2. – С. 8-16. *

1996

37. Шевченко П. І. Ідея гуманізму в педагогічній спадщині Яна Амоса Коменського / П. І. Шевченко // Проблеми гуманізації навчально-виховного процесу в педагогічній теорії та практиці української школи : матеріали наук.-практ. конф. 28-29 березня 1996 р. : у 3 ч. – Кривий Ріг, 1996. – Ч. 1. – С. 12-15.

1995

38. Шевченко П. І. Ідеї загальнолюдського виховання в статті М. І. Пирогова «Питання життя» / П. І. Шевченко // Перші Всеукраїнські Пироговські читання (до 185-річчя з дня народження), 12-13 жовтня 1995 р. : матеріали конф. – Вінниця, 1995. – С. 77-78. *

39. Шевченко П. І. Концепція підготовки вчителя праці в системі модульного навчання в педвузі / П. І. Шевченко, В. С. Пікельна // Сучасні проблеми підготовки вчителя праці : наук.-практ. конф., 19-20 жовтня 1995 р. – Кривий Ріг, 1995. – С. 5-16. *

40. Шевченко П. І. Питання трудового виховання в педагогічній спадщині В. О. Сухомлинського / П. І. Шевченко // Сучасні проблеми підготовки вчителя праці : наук.-практ. конф., 19-20 жовтня 1995 р. – Кривий Ріг, 1995. – С. 58-64. *

41. Шевченко П. І. Підготовка студентів к професійному творчеству / П. І. Шевченко // Новые технологии в системе непрерывного образования : междунар. науч.-практ. конф., 30-31 мая 1995 г. : сб. науч. ст. – Минск, 1995. – Т. 3. – С. 453-459. *

42. Шевченко П. І. Професійно-педагогічна творчість в сучасній школі / П. І. Шевченко // Трудове навчання і виховання в сучасній загальноосвітній та професійній школі : зб. наук.-метод. матеріалів. – Кривий Ріг, 1995.– Вип. 1. – С. 1-9. *

43. Шевченко П. І. В. А. Сухомлинский о воспитании духовности у школьника / П. І. Шевченко // Актуальні проблеми духовності : зб. матеріалів Всеукраїнської наук.-практ. конф. в Кривому Розі / ред. кол.: Т. А. Хорольська, Я. В. Шрамко, М. М. Холін та ін. – Кривий Ріг, 1995. – С. 181-187.

1994

44. Шевченко П. І. Концепція духовності в спадщині В. О. Сухомлинського / П. І. Шевченко // Літературознавство, «Просвіта» і духовний ідеал українця : матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. / за ред. В. К. Буряка. – Кривий Ріг, 1994. – С. 13.

45. Шевченко П. І. Педагогічні ідеї Григорія Сковороди / П. І. Шевченко // Філософська, педагогічна та літературно-мистецька спадщина Григорія Сковороди : матеріали Всеукраїнських міжвузівських сквородинських читань з нагоди 200-річчя з дня смерті мислителя. – Кривий Ріг, 1994. – С. 71-78.

46. Шевченко П. І. Про деякі умови розвитку творчих здібностей студентів педвузів / П. І. Шевченко // Нива знань : інформаційно-педагогічний альманах. – Дніпропетровськ, 1994. – № 4. – С. 3. *

47. Шевченко П. І. Розвиток технічного мислення студентів при вивченні дисциплін «Практикум у навчальних майстернях» та «Технічна творчість учнів» / П. І. Шевченко // Удосконалення підготовки вчителя праці в сучасних умовах : зб. наук. тез наук. повідомлень наук.-практ. конф. – Бердянськ, 1994. – С. 51-52. *

1993

48. Шевченко П. І. О подготовке студентов к творческой деятельности / П. І. Шевченко // Диагностика и прогнозирование социально-экономических процессов : материалы международной конференции. – К., 1993. – С. 53-63. *

1992

49. Шевченко П. І. Вимоги до особистості викладача вузу в процесі підготовки студентів до педагогічної творчості / П. І. Шевченко // Формування професіоналізму майбутніх педагогів в умовах педагогічного вузу : тези

доповідей та повідомлення наук.-практ. конф. – Кривий Ріг, 1992. – Ч. 1. – С. 28-30.

50. Шевченко П. И. Воспитание самостоятельности как условие подготовки студентов к профессионально педагогическому творчеству / П. И. Шевченко, Б. Д. Красовский // Организация и содержание производственного труда учащихся и студенческой молодежи в условиях перехода к рыночным отношениям : межвуз. семинар, май 1992 г. : тезисы докл. – Кривой Рог, 1992. – С. 41-42. *

51. Шевченко П. И. О подготовке студентов к профессионально-педагогическому творчеству / П. И. Шевченко // Организация и содержание производственного труда учащихся и студенческой молодежи в условиях перехода к рыночным отношениям : межвуз. семинар, май 1992 г. : тезисы докл. – Кривой Рог, 1992. – С. 26-33. *

1983

52. Шевченко П. И. Дидактические требования к проведению профессиональной ориентации / П. И. Шевченко // Рекомендации по организации методической работы на факультетах подготовки учителей общетехнических дисциплин / П. И. Шевченко. – К., 1983. – С. 42-46. *

53. Шевченко П. И. Достижения педагогического образования и их отражение в учебном процессе / П. И. Шевченко // Педагогические основы улучшения подготовки учителей : методические рекомендации по использованию достижений социалистической педагогики в учебно-воспитательном процессе / под ред. В. И. Ткачука. – Днепропетровск, 1983. – С. 3-10. *

1980

54. Шевченко П. И. Педагогический опыт и основные направления учебно-воспитательного процесса / П. И. Шевченко // Методические материалы Криворожского государственного педагогического института : к 50-летию юбилею КГПИ. – Кривой Рог, 1980. – С. 6-13. *

1977

55. Шевченко П. И. О подготовке родителей к проведению профессиональной ориентации / П. И. Шевченко // Дидактика и теория воспитания. Вопросы упорядочения и моделирования в учебно-воспитательном процессе : сб. науч. тр. – Днепропетровск, 1977. – С. 97-101.

1976

56. Шевченко П. И. Подготовка учащихся к работе в горнорудной промышленности / П. И. Шевченко // Школа и производство : сб. науч. тр. – К., 1976. *

1975

57. Шевченко П. И. ПрофорIENTATIONная работа с учащимися в процессе профессиональной подготовки шоферов в межшкольном автокомплексе / П. И. Шевченко // Дидактика и теория воспитания : сб. науч. тр. – Днепропетровск, 1975. *

1974

58. Шевченко П. И. Использование факультативных занятий в профорIENTATIONной работе / П. И. Шевченко // Тезисы в матер. конф. «Всестороннее развитие и развитие способностей учащихся при факультативном обучении». – М., 1974 / НИИ содержания и методов обучения АНП СССР. *

3.4. Статті в періодичних виданнях

2005

59. Шевченко П. І. Трудове виховання в педагогічній спадщині Софії Русової / П. І. Шевченко // Рідна школа. – 2005. – № 8. – С. 79-81.

2004

60. Шевченко П. І. Проблеми трудового навчання і виховання в педагогічній спадщині Г. Кершенштейнера / П. І. Шевченко // Рідна школа. – 2004. – № 6. – С. 61-64.

2000

61. Шевченко П. І. М. П. Драгоманов про розвиток освіти в Україні / П. І. Шевченко // Рідна школа. – 2000. – № 9. – С. 77-79.

1995

62. Шевченко П. І. Тайним знанням навчаймося / П. І. Шевченко // Рідна школа. – 1995. – № 2-3. – С. 24-25.

1990

63. Шевченко П. Воспитывать правдой истории / П. Шевченко, И. Камчугова / Вестник высшей школы. – 1990. – № 2. – С. 64-65. *

1989

64. Шевченко П. І. Вільний час старшокласників / П. І. Шевченко, О. А. Пермяков // Радянська школа. – 1989. – № 9. – С. 37-41.

65. Шевченко П. І. Керівництво вільним часом старшокласників / П. І. Шевченко, О. А. Пермяков // Радянська школа. – 1989. – № 12. – С. 22-28.

66. Шевченко П. І. Якою бути школі / П. І. Шевченко // Початкова школа. – 1989. – № 7 – С. 6-7.

1988

67. Шевченко П. І. Воспитание у учащихся культуры восприятия в кино / П. І. Шевченко, А. А. Пермяков // Начальная школа. – 1988. – № 2. – С. 76-78.

68. Шевченко П. І. Культуру сприймання кіно – дітям / П. І. Шевченко, О. А. Пермяков // Початкова школа. – 1988. – № 1. – С. 61.

69. Шевченко П. І. Посилювати професійну спрямованість підготовки майбутнього вчителя / П. І. Шевченко // Початкова школа. – 1988. – № 10. – С. 5-7.

1986

70. Шевченко П. І. Формування духовних потреб учнів профтехучилищ / П. І. Шевченко, О. А. Пермяков // Радянська школа. – 1986. – № 11. – С. 68-72. *

1985

71. Шевченко П. І. Єдність навчання і виховання / П. І. Шевченко, В. К. Буряк // Радянська школа. — 1985. – № 3 – С. 18-22. *

1979

72. Шевченко П. І. Об ориентации учащихся на рабочие профессии (из опыта работы учителя химии) / П. І. Шевченко // Химия в школе. – 1979. – № 4. – С. 69-71.

1978

73. Шевченко П. І. Классный руководитель и профориентация учащихся (опыт 42-й средней школы г. Кривого Рога) / П. І. Шевченко // Народное образование. – 1978. – № 4. – С. 74.

74. Шевченко П. І. Міжшкільні комбінати і орієнтація учнів на робітничі професії / П. І. Шевченко // Радянська школа. – 1978. – № 6. – С. 87-91. *

75. Шевченко П. И. Опыт активного участия в профориентационной работе школьной комсомольской организации / П. И. Шевченко // Советская педагогика. – 1978. – № 10. *

76. Шевченко П. И. Ориентация учащихся на горнорудные и металлургические профессии / П. И. Шевченко // Вечерняя средняя школа. – 1978. – № 4. – С. 32-34. *

77. Шевченко П. И. Профессиональная ориентации учащихся на горнорудные и металлургические профессии / П. И. Шевченко // Физика в школе. – 1978. – № 3. – С. 28-31. *

1977

78. Шевченко П. І. Вплив виробничого оточення на формування професійної спрямованості школярів / П. І. Шевченко // Радянська школа. – 1977. – № 12. – С. 69-75. *

79. Шевченко П. И. О профессиональной ориентации учащихся / П. И. Шевченко // История в школе. – 1977. – № 5. *

80. Шевченко П. И. Ориентация на горнорудные и металлургические профессии / П. И. Шевченко // Школа и производство. – 1977. – № 8. *

81. Шевченко П. И. Профессиональная ориентации учащихся / П. И. Шевченко // География в школе. – 1977. – № 4. – С. 53-55. *

82. Шевченко П. І. Професійна робота з учнями / П. І. Шевченко // Українська мова і література в школі. – 1977. – № 8. – С. 52-58. *

83. Шевченко П. І. Факультативні заняття і орієнтація школярів на гірничі та металургійні професії / П. І. Шевченко // Радянська школа. – 1977. – № 2. – С. 71-73. *

84. Шевченко П. И. Школа молодого горняка / П. И. Шевченко // Народное образование. – 1977. – № 3. *

РОЗДІЛ 4.
МАТЕРІАЛИ ПРО ЖИТТЯ ТА ПЕДАГОГІЧНУ І ГРОМАДСЬКУ
ДІЯЛЬНІСТЬ П. І. ШЕВЧЕНКА

2014

85. Життєвий і трудовий шлях професора **Шевченка Павла Івановича** (1929-2007) / **Л. В. Гура, Г. Ємельова, О. М. Драшко, В. А. Яковлєва** // Підвищення якості освіти в професійній підготовці майбутніх вчителів : матер. Всеукр. наук. конф., 2-3 жовтня 2014 р. / гол. ред. З. П. Бакум ; ред. кол.: Л. О. Савченко, О. А. Лаврентьєва, Н. В. Волкова, Ю. С. Кулінка. – Кривий Ріг, 2014. – С. 5-11.

86. Життя, присвячене освіті : 85 років з дня народження **П. І. Шевченка** (1929-2007), заслуженого вчителя Української РСР, кандидата педагогічних наук, професора, ректора Криворізького державного педагогічного інституту/університету з 1979 по 2000 р. [спогади колег : **Я. Шрамка, І. Козаченка, С. Федоріва, Н. Полікова, В. Сьомка**] // Червоний гірник. – 2014. – № 64 (28 серпня). – С. 11.

87. У пам'яті колег і студентів [85 років з дня народження **П. І. Шевченка**] // Університетські новини. – 2014. – вересень. – Режим доступу : <http://knu.edu.ua/uploads/files/gazeta/september2014.pdf>

2013

88. Шевченко Павло Іванович. – Режим доступу : http://uk.wikipedia.org/wiki/Шевченко_Павло_Іванович

89. [Шевченко Павло Іванович]. – Режим доступу : http://uk.wikipedia.org/wiki/Криворізький_педагогічний_інститут_Криворізького_національного_університету

90. Пам'яті Павла Івановича Шевченка, заслуженого учителя УРСР, кандидата педагогічних наук, професора, ректора Криворізького державного педагогічного інституту (університету) з 1979 по 2000 р. [спогади професорів і викладачів Криворізького педагогічного інституту ДВНЗ «КНУ» : **Я. В. Шрамка, А. С. Лобанової, В. В. Корольського, І. С. Зоренко, Г. М. Мельничук, М. О. Дуднікова**] // Червоний гірник. – 2013. – № 1 (3 січня). – С. 4.

2011

91. Шевченко Павло Іванович (1929-2007) – педагог, науковець, ректор Криворізького державного педагогічного університету у 1979-2000 рр. // Вища педагогічна освіта і наука України: історія, сьогодення та перспективи розвитку. Дніпропетровська область / НАПН України ; Інститут вищої освіти ; МГО Асоціація ректорів педагогічних університетів Європи ; редкол.: В. П. Андрющенко та ін. – К., 2011. – С. 100-102.

2009

92. Видатній людині та справжньому вчителю присвячується [про Шевченка Павла Івановича] // Університетські новини. – 2009. – № 3. – С. 2-3.

93. Кондрашова Л. В. Науково-освітній потенціал педагогічного університету [П. І. Шевченко – багаторічний ректор Криворізького державного педагогічного інституту/університету] / Л. В. Кондрашова // Університетські новини. – 2009. – № 2. – С. 1.

94. Кондрашова Л. В. Про автора [Павла Івановича Шевченка] / Л. В. Кондрашова // Трудове виховання в історії розвитку школи : курс лекцій / П. І. Шевченко. – Кривий Ріг, 2009. – С. 4-5.

95. Корольський В. В. Життя, віддане освіті (пам'яті П. І. Шевченка) / В. В. Корольський // Університетські новини. – 2009. – № 3. – С. 2.

2006

96. Кафедра педагогіки і методики трудового навчання [завідувач кафедри **Павло Іванович Шевченко**] // Психолого-педагогічні кафедри вищих навчальних закладів України / за ред. Б. М. Жебровського. – К., 2006. – С. 37-40.

2005

97. Шевченко Павло Іванович – завідувач кафедри педагогіки та методики трудового навчання // Криворізький державний педагогічний університет – 75 років / редкол.: В. К. Буряк, В. П. Лисечко, Г. М. Віняр. – Кривий Ріг, 2005. – С. 62-63.

2004

98. Шевченку Павлу Івановичу – 75 років [вітання редакції «Рідна школа»] // Рідна школа. – 2004. – № 12. – С. 44.

2000

99. Сторінки історії Криворізького державного педагогічного університету. **Павло Іванович Шевченко** – ректор в 1979-2000 рр. // Криворізькому державному педагогічному університету – 70 / за заг. ред. В. К. Буряка. – Кривий Ріг, 2000. – С. 6-7.

1999

100. Чубенко Є. Апостол педагогіки Кривбасу (до 70-річчя від дня народження ректора КДПУ **П. І. Шевченка**) / Є. Чубенко // Червоний гірник. – 1999. – № 130-131. – С. 1.

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

В іменному покажчику наведено прізвища всіх осіб, згаданих у біобібліографічному покажчику. Після кожної позиції у круглих дужках подаються ідентифікуючі знаки: співавтор (співавт.), укладач (уклад.), упорядник (упоряд.), редактор (ред.), персоналія (перс.). Без позначок наведено позиції, під якими виступають автори праць.

Андрусишин Б. І. 25(ред.)

Андрущенко В. П. 91(ред.)

Бакум З. П. 85(ред.)

Белікова В. В. 16(ред.)

Борисенко В. Й. 25(ред.)

Буряк В. К. 4(ред.), 44(ред.), 71(співавт.), 97(ред.), 99(ред.)

Вєтохіна В. О. 19(ред.)

Віняр Г. М. 97(ред.)

Волкова Н. В. 85(ред.)

Гура Л. В. 85(співавт.)

Дмитрик И. С. 6(співавт.)

Драгоманов М. П. 61(перс.)

Драшко О. М. 85(співавт.)

Дудніков М. О. 90

Дьюї Дж. 13(перс.), 17(перс.)

Дьяконов В. П. 12(співавт.)

Євдокимов В. І. 30(ред.)

Ємельова Г. 85(співавт.)

Жебровський Б. 96(ред.)

Зоренко І. С. 90

Камчугова І. Д. 25(ред.), 63(співавт.)

Кершенштейнер Г. 60(перс.)

Кожухар О. І. 19(ред.)

Козаченко І. 86(співавт.)
Коменський Я. А. 34(перс.), 37(перс.)
Кондрашова Л. В. 93-94
Корольський В. В. 90, 95
Красовский Б. Д. 6(співавт.), 7(співавт.), 50(співавт.)
Кулінка Ю. С. 85(ред.)
Лаврентьєва О. О. 85(ред.)
Лисечко В. П. 97(ред.)
Лобанова А. С. 90
Локк Дж. 29(перс.)
Любар О. О. 29(ред.)
Макаренко А. П. 18(перс.)
Мельничук Г. М. 90
Микитюк О. М. 30(співавт., ред.)
Могілей І. В. 16(ред.)
Оуен Р. 22(перс.)
Пермяков О. О. 5(співавт.), 8(співавт.), 64-65(співавт.), 67-68(співавт.),
70(співавт.)
Песталоцці 36(перс.)
Пирогов М. І. 38(перс.)
Пікельна В. С. 28(співавт.), 39(співавт.)
Полікова Н. 86(співавт.)
Русова С. 59(перс.)
Савченко Л. О. 85(ред.)
Сковорода Г. С. 25(перс.), 45(перс.)
Стешенко И. А. 12(співавт.)
Сухомлинський В. О. 16(перс.), 20(перс.), 26(перс.), 33(перс.), 36(перс.),
40(перс.), 43-44(перс.)
Сущенко Т. І. 13-14(ред.)
Сьомка В. 86(співавт.)

Ушинський К. Д. 23(перс.)

Федоренко Д. Т. 11(уклад.), 29(ред.)

Федорів С. 86(співавт.)

Филиппов В. И. 12(співавт.)

Холин М. М. 43(ред.)

Хорольська Т. А. 20(ред.), 35(ред.), 43(ред.)

Чубенко Є. 100

Шевченко П. І. 1-3, 4 (ред.), 5-8(співавт.), 9, 10-11(ред.), 12(співавт.), 13-27, 28(співавт.), 29, 30(співавт.), 31-38, 39(співавт.), 40-49, 50(співавт.), 51-62, 63-65(співавт.), 66, 67-68(співавт.), 69, 70-71(співавт.), 72-84, 85-100(перс.)

Шрамко О. І. 16(ред.)

Шрамко Я. В. 43(ред.), 86(співавт.), 90

Яковлева В. А. 85(співавт.)